

Korkein oikeus

[Etusivu](#) » [Ennakkopäätökset](#) » KKO:2022:41 [2022](#) »

KKO:2022:41

Toiminimi - Aputoiminimi - Rekisteröinnin kumoaminen

Diaarinumero:

S2021/155

Taltionumero:

1085

Antopäivä:

22.6.2022

ECLI-tunniste:

ECLI:FI:KKO:2022:41

B Oy vaati kanteessaan, että A Oy:n aputoiminimen rekisteröinti kumotaan sillä perusteella, että aputoiminimeä ei ollut käytetty toiminimilain 19 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla kanteen nostamista edeltäneiden viiden vuoden aikana. Aputoiminimi koski liiketoimintakaupalla hankittua kuljetus-, huolinta- ja logistiikkapalvelujen tarjoamista.

Korkein oikeus hylkäsi kanteen katsottuaan, että A Oy oli viisivuotiskauden alkupuolella tosiasiallisesti käyttänyt aputoiminimeä sen toimialan mukaisessa elinkeinotoiminnassa, kun aputoiminimeä oli käytetty yhdessä konserniin liittyvien viittausten kanssa A Oy:n työntekijöiden lähettämissä sähköpostiviesteissä, internetsivustolla ja kuljetuskalustoon kiinnitetyissä mainoksissa.

ToiminimiL 19 § 2 mom 3 kohta

Asian käsittely alemmissa oikeuksissa

Asian tausta

Blue Water Shipping Oy oli yhdessä tanskalaisen emoyhtiönsä Blue Water Shipping A/S:n kanssa hankkinut Oy Wikeström & Krogius Ab -nimisen yhtiön liiketoiminnan 1.9.2013 lukien.

Blue Water Shipping Oy:lle oli 16.10.2013 rekisteröity aputoiminimi WIKESTRÖM & KROGIUS toimialalle kuljetus, huolinta ja logistiikkapalvelut. Aputoiminimen rekisteröintiä kaupparekisteriin koskevassa muutosilmoituksessa oli toimialan osalta ilmoitettu lisätietona, että ”aputoiminimellä WIKESTRÖM & KROGIUS yritys harjoittaa niiden kuljetus-, huolinta- ja logistiikkapalveluiden tarjoamista, jotka siirtyvät liiketoimintakaupalla sopimuksen mukaisesti 1.9.2013 Blue Water Shipping Oy:lle”.

Kanne ja vastaus markkinaoikeudessa

X-WK Logistics Oy Ab vaati kanteessaan aputoiminimen WIKESTRÖM & KROGIUS rekisteröinnin kumoamista.

Kanteen perusteena X-WK Logistics Oy Ab vetosi siihen, että aputoiminimeä ei ollut käytetty kumoamisvaatimusta edeltävien viiden vuoden aikana, eli ajanjaksolla 8.5.2015–8.5.2020. Kantajan mukaan aputoiminimeä oli käytetty ainoastaan liiketoimintakaupan jälkeisenä lyhyenä siirtymäaikana. Blue Water Shipping Oy:n toimet aputoiminimen käytön lopettamiseksi olivat olleet systemaattisia eikä aputoiminimeä ollut ainakaan enää alkuvuoden 2015 jälkeen käytetty koko konsernin liiketoiminta huomioon ottaen riittävässä laajuudessa. Aputoiminimeä ei ollut käytetty toiminimenä Blue Water Shipping Oy:n yksilöimiseksi, vaan sen kanssa päällekkäisellä toimialalla ja yhdessä sen emoyhtiön tunnusten kanssa.

Blue Water Shipping Oy vaati vastauksessaan, että kanne hylätään. Blue Water Shipping Oy oli itse käyttänyt aputoiminimeä riittävässä laajuudessa, minkä lisäksi sen suostumukseen perustuva aputoiminimen käyttö tuli ottaa käyttöä arvioitaessa huomioon. Blue Water Shipping Oy oli rajoittanut aputoiminimen käytön sille liiketoimintakaupalla siirtyneeseen toimintaan, eikä emoyhtiön liiketoiminnan laajuudella ollut käytön laajuutta arvioitaessa merkitystä. Blue Water Shipping Oy vetosi aputoiminimen käyttöön muun ohella yhtiön liiketoimintakaupassa siirtyneitä asiakassuhteita hoitaneiden työntekijöiden sähköpostiviestien allekirjoituskentässä, yhtiölle liiketoimintakaupan seurauksena siirtyneisiin puoliperävaunuihin kiinnitetyissä mainoksissa, satamakalenterin yritysluettelossa sekä koko konsernin käyttämällä verkkosivustolla Turun toimipisteen esittelyssä.

Markkinaoikeuden tuomio 28.1.2021 nro 26/21

Markkinaoikeus totesi tuomiossaan aputoiminimen käytöstä sähköpostiviestien allekirjoituskentässä, että eräät yhtiön työntekijät olivat lähettäneet yhtiön ulkopuolisille tahoille vuosina 2015–2017 asiakkaiden kuljetus- tai huolintatoimeksiantoihin liittyen joitakin sähköpostiviestejä, joissa oli mainittu Wikeström & Krogius.

Markkinaoikeus totesi, että sähköpostiviesteissä oli varsinaisen viestin jälkeen ollut allekirjoituskentässä ensimmäisenä tanskalaisen emoyhtiön toiminimi ja sille rekisteröity tavaramerkki sekä tekstit ”Together we create solutions”, ”Wikeström & Krogius is part of Blue Water Shipping” ja ”Wikeström & Krogius” sekä niin sanottu WK-logo, jota vastaava mustavalkoinen kuvio oli ollut rekisteröity tavaramerkiksi. Viestien allekirjoituskentässä oli ollut lähettäjän nimi, asema ja yhteystiedot, mukaan lukien @bws.dk-päätteinen sähköpostiosoite ja bws.dk -verkkosivusto.

Markkinaoikeus katsoi, että aputoiminimen käyttöä arvioitaessa voitiin sinänsä antaa merkitystä sille, että Blue Water Shipping Oy:n työntekijät olivat hoitaneet muun ohella sähköpostiviestein yhteydenpitoa asiakkaisiin ja yhteistyökumppaneihin aputoiminimen toimialaan liittyvässä liiketoiminnassa.

Markkinaoikeus kuitenkin totesi, ettei mikään sähköpostiviesteissä viitannut Blue Water Shipping Oy:öön ja että arvioinnissa oli sinänsä merkityksetöntä, oliko kysymyksessä olevista sähköpostiviesteistä ilmennyt Blue Water Shipping Oy:n varsinainen toiminimi. Sähköpostiviestit oli lähetetty tanskalaisen Blue Water Shipping A/S:n nimissä, vaikka viestit lähettäneet työntekijät olivatkin olleet Blue Water Shipping Oy:n palveluksessa. Lisäksi viesteissä oli mainittu Wikeström & Krogius ainoastaan tavalla, joka ilmaisi sen olevan osa Blue Water Shippingiä. Markkinaoikeus katsoi, etteivät sähköpostiviestit näissä olosuhteissa osoittaneet aputoiminimen käyttöä nimenomaan Blue Water Shipping Oy:n tietyn liiketoiminnan erityisenä nimenä ja siten toiminimilain 19 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Markkinaoikeus totesi, että Blue Water Shipping Oy:n käytössä oli ollut puoliperävaunuja, joissa oli ollut muun ohella suurikokoinen teksti ”On The Move Since 1850” sekä ”Wikeström & Krogius”. Asiassa oli riidatonta, ettei Blue Water Shipping Oy ollut itse hankkinut aputoiminimellä varustettuja puoliperävaunuja, vaan ne olivat siirtyneet sille liiketoimintakaupan seurauksena ja niitä koskivat 60 kuukauden pituiset leasing sopimukset. Liiketoimintakaupan jälkeen ainakin joihinkin puoliperävaunuihin oli lisätty selvästi pienemmällä kirjaimella teksti ”Part of BLUE WATER SHIPPING”.

Markkinaoikeus totesi, ettei Blue Water Shipping Oy ollut asiassa merkityksellisenä ajanjaksona, eli 8.5.2015 alkaen ottanut käyttöön uusia Wikeström & Krogius -merkinnällä varustettuja puoliperävaunuja eikä toteuttanut mitään aktiivisia toimenpiteitä aputoiminimen käyttämiseksi puoliperävaunuissa. Aputoiminimi oli sen sijaan jätetty esille niihin puoliperävaunuihin, joissa se oli ollut jo ennen vuoden 2013 liiketoimintakauppaa. Markkinaoikeus katsoi, ettei kysymyksessä olevien vanhojen merkintöjen pitäminen puoliperävaunuissa niiden käyttöajan loppuun osoittanut, että aputoiminimeä olisi tosiasiallisesti käytetty toiminimilain 19 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Markkinaoikeus katsoi, ettei myöskään bws.dk-verkkosivustolla konsernin toimintaa Suomessa koskevassa osiossa esitetty historiakuvaus sellaisenaan osoittanut aputoiminimen käyttöä 8.5.2015 jälkeen. Verkkosivustolla esitetyistä ilmauksista ”Wikeström & Krogius is part of Blue Water Shipping” ja WK Wikeström & Krogius -tunnuksesta yhdessä Blue Water Shipping -mainintojen kanssa ei voitu päätellä, että aputoiminimeä olisi käytetty toiminimilain 19 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Siltä osin kuin Blue Water Shipping Oy oli vedonnut aputoiminimen käyttöön satamakäsikirjoissa, markkinaoikeus totesi, että vuoden 2016 käsikirjassa aputoiminimi oli esitetty kohdassa ”Vahinko- ja lastintarkastusta” ja vuoden 2018 käsikirjassa kohdassa ”Damage surveys”. Markkinaoikeus katsoi asiassa jääneen näyttämättä, että nämä toiminnot olisivat olleet aputoiminimen toimialan kuljetus, huolinta ja logistiikkapalvelut mukaista elinkeinotoimintaa. Ilmoitukset eivät siten osoittaneet aputoiminimen käyttöä sen toimialan mukaisessa elinkeinotoiminnassa.

Markkinaoikeus katsoi asiassa jääneen näyttämättä, että aputoiminimeä WIKESTRÖM & KROGIUS olisi tosiasiallisesti käytetty toiminimilain 19 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla 8.5.2015 alkaen viiden vuoden aikana. Blue Water Shipping Oy ei ollut esittänyt, että käyttämättömyyteen olisi ollut hyväksyttävä syy. Näin ollen markkinaoikeus kumosi Blue Water Shipping Oy:n aputoiminimen WIKESTRÖM & KROGIUS rekisteröinnin.

Asian ovat ratkaisseet markkinaoikeustuomarit Anne Ekblom-Wörlund, Markus Mattila ja Pekka Savola.

Muutoksenhaku Korkeimmassa oikeudessa

Blue Water Shipping Oy:lle myönnettiin valituslupa oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla rajoitettuna koskemaan kysymystä siitä, onko Blue Water Shipping Oy käyttänyt sille rekisteröityä aputoiminimeä WIKESTRÖM & KROGIUS toiminimilain 19 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla kanteen vireille tuloa edeltäneiden viiden vuoden aikana.

Blue Water Shipping Oy vaati valituksessaan, että markkinaoikeuden tuomio kumotaan.

X-WK Logistics Oy Ab vastasi valitukseen ja vaati sen hylkäämistä.

Korkeimman oikeuden ratkaisu

Perustelut

Asian taustaa

1. Blue Water Shipping Oy on yhdessä emoyhtiönsä Blue Water Shipping A/S:n kanssa 1.9.2013 hankkinut Oy Wikeström & Krogius Ab:n liiketoiminnan.
2. Blue Water Shipping Oy:lle on 16.10.2013 rekisteröity aputoiminimi WIKESTRÖM & KROGIUS, jonka toimialana on kuljetus, huolinta ja logistiikkapalvelut. Aputoiminimen rekisteröintiä koskevassa muutosilmoituksessa on toimialaa koskevana lisätietona ilmoitettu, että aputoiminimellä WIKESTRÖM & KROGIUS yritys harjoittaa niiden kuljetus-, huolinta- ja logistiikkapalveluiden tarjoamista, jotka siirtyivät liiketoimintakaupalla 1.9.2013 Blue Water Shipping Oy:lle.
3. Markkinaoikeus on X-WK Logistics Oy Ab:n kanteesta kumonnut aputoiminimen WIKESTRÖM & KROGIUS rekisteröinnin sillä perusteella, ettei sitä ollut kanteen vireille tuloa edeltäneiden viiden vuoden aikana, eli ajanjaksolla 8.5.2015–8.5.2020, käytetty toiminimilain 19 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Korkeimmassa oikeudessa ratkaistavana oleva kysymys

4. Korkeimmassa oikeudessa on ratkaistavana kysymys siitä, onko toiminimen haltija tarkastelujakson aikana käyttänyt rekisteröityä aputoiminimeään.

Sovellettavat säännökset ja oikeusohjeet

5. Toiminimilain 1 §:n 1 momentin mukaan toiminimellä tarkoitetaan nimeä, jota elinkeinonharjoittaja käyttää elinkeinotoiminnassaan. Pykälän 2 momentin mukaan kaupparekisteriin merkitty elinkeinonharjoittaja saa harjoittaa osaa toiminnastaan erityisellä nimellä (aputoiminimi). Pykälän 3 momentin mukaan mitä tässä laissa säädetään toiminimestä, koskee myös aputoiminimeä.
6. Toiminimilain perusteluissa (HE 238/1978 vp s. 16) on todettu, että yrityksen toimintaa harjoitetaan usein erillisten yksiköiden puitteissa. Tällaisissa tilanteissa saattaa olla tarve käyttää näistä yksiköistä erillistä nimitystä eli niin sanottua aputoiminimeä. Aputoiminimi voi osoittautua tarpeelliseksi erityisesti fuusion yhteydessä. Vastaanottavalle yritykselle on tärkeää, ettei fuusio vaikuta olemassa oleviin asiakassuhteisiin ja että sulautuneen yrityksen toiminimeä saadaan edelleen käyttää liiketoiminnassa aputoiminimenä. Vastaavaa hyötyä voi syntyä, kun osakeyhtiö ostaa yksityisen elinkeinonharjoittajan liikkeen toiminimineen.
7. Aputoiminimeä saatetaan käyttää esimerkiksi mainonnassa ja muussa markkinoinnissa itsenäisenä tunnusmerkkinä. Sen yhteyttä varsinaiseen toiminimeen ei tällöin tarvitse ilmaista. Jos aputoiminimeä käytetään allekirjoituksissa, on myös varsinaisen toiminimen merkittävä (HE 238/1978 vp s. 17).
8. Toiminimen niin sanotusta käyttöpakosta on säädetty toiminimilain 19 §:n 2 momentin 3 kohdassa, jonka mukaan toiminimen rekisteröinti voidaan kumota, jos toiminimeä ei ole viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana käytetty eikä toiminimen haltija osoita siihen hyväksyttävää syytä.
9. Säännöksen perustelujen (HE 238/1978 vp s. 31) mukaan käyttö edellyttää, että toiminimi on esiintynyt esimerkiksi yrityksen mainoksissa, liikeasiakirjoissa tai muissa sen kaltaisissa yhteyksissä. Jollei aputoiminimeä tosiasiallisesti käytetä ilmoitetulla toimintalohkolla tai -alueella, sen rekisteröinti on kumottavissa, vaikka haltijan muu toiminta olisi hyvinkin laajaa. Sittemmin muun ohella toiminimilain muuttamista koskeneessa hallituksen esityksessä (HE 201/2018 vp s. 206) on todettu, että käytännössä myös tosiasiallisen käytön osoittava toiminimen esittäminen haltijan ja tämän toiminnan yksilöimiseksi internet-markkinoinnissa otetaan huomioon kokonaisarvioinnissa.

10. Mahdollisuutta kumota toiminimen rekisteröinti käyttämättömyyden perusteella on perusteltu tarpeella puuttua siihen, että käyttämättömät toiminimet voivat muodostaa rekisteröintiesteen uusille toiminimille (ks. esim. HE 201/2018 vp s. 28).

11. Viisi vuotta kestänyt tosiasiallisen käytön puuttuminen on säädetty rekisteröinnin kumoamisperusteeksi myös tavaramerkkien osalta. Tällainen käyttöpakko säännös sisältyy voimassa olevan tavaramerkkilain 46 §:ään, jolla on saatettu kansallisesti voimaan jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2015/2436/EU 19 artikla.

12 Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä todetun mukaan tavaramerkin käyttö on tosiasiallista silloin, kun tavaramerkkiä käytetään tarkoituksessa luoda tai säilyttää markkinat tavaramerkin suojaamille tavaroille tai palveluille ja kun käytön tarkoituksena ei ole pelkästään säilyttää kyseisen tavaramerkin tuottamat oikeudet. Tavaramerkin käytön tosiasiallisuuden arvioinnin on perustuttava kaikkiin niihin tosiseikkoihin ja olosuhteisiin, joiden avulla voidaan osoittaa tavaramerkkiä todella hyödynnettävän kaupallisesti elinkeinotoiminnassa. Näitä ovat erityisesti sellaiset käytötavat, joita voidaan pitää kyseisellä kaupallisella alalla perusteltuina markkinaosuuksien säilyttämiseksi tai luomiseksi tavaramerkin suojaamille tavaroille tai palveluille, näiden tavaroiden tai palvelujen luonne, kyseessä olevien markkinoiden ominaispiirteet sekä kyseisen tavaramerkin käytön laajuus ja taajuus. Edellä esitettyjen edellytysten täyttyessä tavaramerkin erittäin vähäinenkin käyttö voi olla riittävää direktiivissä tarkoitetun tosiasiallisuuden osoittamiseksi, mikäli tällaisella käytöllä on todellinen kaupallinen peruste (määräys 27.1.2004, La Mer Technology, C-259/02, EU:C:2004:50, 27 kohta).

Arvioinnin lähtökohdat

13. Aputoiminimen rekisteröinti voidaan kumota, mikäli se on ollut käyttämättömänä viimeiset viisi vuotta ennen kanteen nostamista. Rekisteröinnin kumoamiselle ei puolestaan ole edellytyksiä, jos aputoiminimeä on ainakin jossakin vaiheessa kysymyksessä olevan viisivuotiskauden aikana käytetty. Aputoiminimen käytön vähentämisellä tai lopettamisella tänä ajanjaksona ei sellaisenaan ole merkitystä rekisteröinnin kumoamisedellytyksiä arvioitaessa.

14. Toiminimiä koskevaa sääntelyä ei ole unionin oikeudessa yhdenmukaistettu. Unionin tuomioistuimen tavaramerkkien tosiasiallista käyttöä koskevasta oikeuskäytännöstä ilmenevät suuntaviivat voidaan kuitenkin toiminimen ja tavaramerkin välisistä yhtäläisyyksistä johtuen ottaa soveltuvin osin huomioon, kun arvioidaan toiminimen tai aputoiminimen käyttöä. Arvioinnissa on tosin otettava huomioon, että toiminimen ensisijainen tehtävä on yksilöidä kysymyksessä olevaa liiketoimintaa harjoittava elinkeinonharjoittaja, kun taas tavaramerkin tehtävänä on osoittaa tavaroiden ja palveluiden alkuperä.

15. Kuten kohdassa 9 mainituista lain esitöistä ja nyttemmin tavaramerkkilain 49 §:n 5 momentin viittaussäännöksestä ilmenee, myös toiminimen ja aputoiminimen käytöllä tarkoitetaan sen tosiasiallista käyttämistä elinkeinotoimintaa harjoitettaessa. Korkein oikeus toteaa, että aputoiminimen tosiasiallisen käytön perusedellytyksenä on, että elinkeinonharjoittaja harjoittaa aputoiminimen toimialan mukaista elinkeinotoimintaa ja että aputoiminimeä hyödynnetään juuri tämän elinkeinotoiminnan osan kehittämisessä tai säilyttämisessä. Tosiasiallisena käyttönä ei voida pitää sellaista käyttöä, joka tähtää yksinomaan aputoiminimen rekisteröinnin ylläpitämiseen. Aputoiminimen tosiasiallisena käyttönä on otettava huomioon kaikki toimet, jotka hyödyttävät aputoiminimellä suojattua elinkeinotoimintaa ja osoittavat toiminnan harjoittajan. Arviointiin vaikuttavat myös esimerkiksi aputoiminimen käytön tapa ja laajuus suhteessa aputoiminimen toimialan mukaiseen elinkeinotoimintaan sekä kysymyksessä olevan elinkeinotoiminnan erityispiirteet. Tapauskohtaisesti aputoiminimen vähäinenkin käyttö voi olla rekisteröinnin ylläpitämiseksi riittävää.

Aputoiminimen käyttöä koskeva näyttö

Blue Water Shipping Oy:n esittämät väitteet

16. Blue Water Shipping Oy on vedonnut aputoiminimen WIKESTRÖM & KROGIUS tosiasiallisena käyttönä siihen, että aputoiminimeä on ajanjaksolla 8.5.2015–8.5.2020 käytetty yhtiölle liiketoimintakaupalla siirtyneiden kuljetus-, huolinta- ja logistiikkapalveluiden tarjoamiseen liittyvässä elinkeinotoiminnassa yhtiön työntekijöiden sähköpostiviesteissä, yhtiön internetsivustolla ja sen liikennöimiin puoliperävaunuihin kiinnitetyissä mainoksissa sekä niin sanotuissa satamakäsikirjoissa julkaistuissa ilmoituksissa.

Sähköpostiviestien allekirjoitukset

17. Markkinaoikeus on tuomiossaan todennut, että eräät Blue Water Shipping Oy:n työntekijät ovat lähettäneet yhtiön ulkopuolisille tahoille vuosina 2015–2017 asiakkaiden kuljetus- ja huolintatoimeksiantoihin liittyviä sähköpostiviestejä, joissa on mainittu Wikeström & Krogius. Asianosaiset ovat Korkeimmassa oikeudessa yhdenmukaisesti esittäneet, että aputoiminimeä on käytetty nimenomaan niissä sähköposteissa, jotka ovat koskeneet liiketoimintakaupassa siirtynyttä elinkeinotoimintaa. Tunnusta ovat käyttäneet lähinnä ne Turun toimipaikan työntekijät, jotka ovat siirtyneet liikkeenluovutuksessa Blue Water Shipping Oy:n palvelukseen.

18. Sähköposteissa on käytetty alla kuvattua yhdenmukaista allekirjoitusosaa, jonka jälkeen viesteissä on tyypillisesti ilmoitettu lähettäjän nimi, asema ja toimipaikka sekä yhteystiedot.

19. Korkein oikeus toteaa, että aputoiminimeä voidaan käyttää itsenäisesti sen alaan kuuluvan toiminnan markkinoinnissa ja muussa kaupallisessa yhteydenpidossa. Tällöin ei lähtökohtaisesti ole tarpeen ilmoittaa varsinaista toiminimeä. Samaan konserniin kuuluvien ja läheisessä yhteydessä liiketoimintaa harjoittavien yhtiöiden kaupallisessa viestinnässä voidaan pitää tavanomaisena viittaamista emoyhtiöön tai koko konserniin. Aputoiminimen esittäminen yhdessä emoyhtiön tai konsernin tunnusten kanssa on yksi tapa hyödyntää aputoiminimeä elinkeinotoiminnassa ja viitata tiettyyn toiminnan osaan.

20. Tunnusta WIKESTRÖM & KROGIUS on käytetty aputoiminimen toimialaan kuuluvassa elinkeinotoiminnassa Blue Water Shipping Oy:n työntekijöiden yhtiön asiakkaille ja yhteistyökumppaneille lähettämien sähköpostiviestien allekirjoitusosassa. Käyttö on vain emoyhtiöön tehdystä viittauksesta huolimatta tapahtunut Blue Water Shipping Oy:n elinkeinotoiminnassa, johon yhtiön ilmoituksen mukaan kuuluu toimiminen sen emoyhtiön edustajana Suomessa. Korkein oikeus katsoo, että WIKESTRÖM & KROGIUS -tunnuksen käyttäminen sähköpostiviesteissä voidaan ottaa huomioon aputoiminimen tosiasiallista käyttöä arvioitaessa.

Internetsivusto

21. Blue Water Shipping Oy on vedonnut aputoiminimen käyttöön internetsivustolla viitaten tältä osin Blue Water Shipping -konsernin sivuston Suomea koskevaan osaan.

22. Markkinaoikeuden tuomiossa on todettu, että konsernilla on toimintaa yli 60 maassa. Konsernin yhteisellä sivustolla on 4.1.2017 Suomen osalta esitetty englannin kielellä muun ohella, että Blue Water Shippingillä on Suomessa kolme toimipaikkaa: Helsingissä, Turussa ja Vaasassa. Korkein oikeus toteaa, että sivustolla on esitetty kirjainyhdistelmästä WK muodostuva logo ja sen alla teksti WIKESTRÖM & KROGIUS sekä todettu kahdessa kohta "Wikeström & Krogius is a part of Blue Water Shipping". Sivuston kohdassa "Contact us" on mainittu "Blue Water Shipping" sekä yhteystiedot Helsingin ja Turun toimipisteisiin. Lisäksi on esitelty tarjottavia kuljetuspalveluita sekä kerrottu väliotsikon "The history of Wikeström & Krogius" jälkeen kyseisestä toiminnasta. Kohdassa "Related news" on myös ollut valokuva ja linkki liiketoimintakauppaa koskevaan uutiseen "Wikeström & Krogius sold to Blue Water Shipping".

23. Tunnus Wikeström & Krogius on siten ollut tammikuussa 2017 esillä internetsivustolla, jolla on markkinoitu Blue Water Shipping Oy:n aputoiminimen WIKESTRÖM & KROGIUS toimialan mukaiseen liiketoimintaan kuuluvia palveluita. Internetsivustolla ei ole viitattu Blue Water Shipping Oy:n varsinaiseen toiminimeen, vaan sen toimintaa on esitelty konsernin ("Blue Water Shipping") Suomen edustuksena. Wikeström & Krogiuksen on ilmoitettu olevan osa Blue Water Shipping -konsernia.

24. Korkein oikeus toteaa, että tunnus Wikeström & Krogius on siten internetsivustolla esitetty nimenä, jolla Blue Water Shipping -konsernin Suomen edustus tarjoaa kuljetuspalveluita. Vastaavin perustein kuin edellä kohdassa 20 on todettu, tällainen aputoiminimen käyttö konsernin yhteisellä sivustolla ja sen tunnusten yhteydessä voidaan ottaa huomioon aputoiminimen tosiasiallista käyttöä koskevassa arvioinnissa.

Puoliperävaunut

25. Markkinaoikeuden tuomiossa todetun mukaan Blue Water Shipping Oy:n käytössä on ollut liiketoimintakaupassa siirtyneitä puoliperävaunuja, joissa on ollut suurikokoinen teksti "On The Move Since 1850", "Wikeström & Krogius", "www.wikestrom.com" sekä WK-logo ja joihin on kaupan jälkeen lisätty selvästi pienemmillä kirjaimilla teksti "Part of BLUE WATER SHIPPING". Edelleen markkinaoikeuden tuomion mukaan Blue Water Shipping Oy ei ole myöhemmin ottanut käyttöön uusia Wikeström & Krogius -merkinnällä varustettuja vaunuja tai toteuttanut muita aktiivisia toimenpiteitä aputoiminimen käyttämiseksi puoliperävaunuissa. Liiketoimintakaupalla siirtyneet puoliperävaunut on poistettu käytöstä viimeistään vuonna 2017 niiden leasingosimusten päättyessä. Blue Water Shipping Oy on Korkeimmassa oikeudessa vedonnut siihen, että se oli jatkuvasti käyttänyt kuljetuksissa useita kymmeniä "Wikeström & Krogius" -tunnuksella varustettuja puoliperävaunuja, mitä X-WK Logistics Oy Ab ei ole kiistänyt.

26. Korkein oikeus toteaa, että kysymyksessä olevia puoliperävaunuja on käytetty aputoiminimen alaan kuuluneessa kuljetustoiminnassa ja aputoiminimen esittäviä mainoksia pidetty esillä vielä vuonna 2017. Liiketoiminnallisesti on tavanomaista ja perusteltua hyödyntää leasingosimuksella hankittua kuljetuskalustoa sopimuskauden ajan. Aputoiminimen sisältäviä mainoksia ei voida katsoa käytetyn vain rekisteröinnin ylläpitämiseksi. Korkein oikeus katsoo, että yhtiön liiketoiminnassa käytetyissä puoliperävaunuissa esillä olleissa mainoksissa aputoiminimeä on käytetty kysymyksessä olevan viisivuotiskauden aikana, mikä tulee ottaa huomioon aputoiminimen tosiasiallista käyttöä koskevassa arvioinnissa.

Satamakäsikirjat

27. Blue Water Shipping Oy on vedonnut aputoiminimen käyttöön Turun Satama Oy:n vuosina 2016 ja 2018 julkaisemissa, niin sanottuihin satamakäsikirjoihin sisältyvissä ilmoituksissa.

28. Tunnus "Wikeström & Krogius" on satamakäsikirjoissa esitetty vuoden 2016 osalta kohdassa "Vahinko- ja lastintarkastusta" ja vuoden 2018 osalta kohdassa "Damage surveys". Markkinaoikeus on tuomiossaan katsonut asiassa jääneen näyttämättä, että kyseinen toiminta olisi aputoiminimen toimialan kuljetus-, huolinta- ja logistiikkapalvelut mukaista elinkeinotoimintaa.

29. Kun valituslupa on myönnetty rajoitettuna tiettyyn oikeudelliseen kysymykseen, Korkein oikeus voi muilta osin perustaa ratkaisunsa markkinaoikeuden tuomiossa todettuihin seikkoihin. Korkein oikeus katsoo, että markkinaoikeuden tuomioon kirjatun selvityksen nojalla ei ole perusteita pitää tunnuksen ”Wikeström & Krogius” esittämistä satamakäsikirjoissa julkaistuissa ilmoituksissa aputoiminimen WIKESTRÖM & KROGIUS käyttönä sen toimialan mukaisessa elinkeino-toiminnassa.

Aputoiminimen käyttöä koskeva kokonaisarviointi

30. Korkein oikeus katsoo, että Blue Water Shipping Oy on käyttänyt aputoiminimeä WIKESTRÖM & KROGIUS sen toimialan mukaisessa elinkeinotoiminnassa yhtiön työntekijöiden asiakkaille ja yhteistyökumppaneille lähettämissä sähköpostiviesteissä, markkinoinnissa internetsivustolla ja yhtiön puoliperävaunuissa esillä olleissa mainoksissa. Edellä kuvattu aputoiminimen käyttö on hyödyttänyt aputoiminimellä harjoitettua elinkeinotoimintaa. Aputoiminimen käyttötapaa ja laajuutta voidaan pitää toimialalla ja liiketoiminnan siirtämisen yhteydessä tavanomaisena. Vaikka yhtiö ei ole esittänyt tarkempaa selvitystä aputoiminimellä harjoitetun liiketoiminnan ja siihen liittyvän asiakaskunnan laajuudesta, edellä mainittua käyttöä ei voida näissä olosuhteissa pitää niin vähäisenä, että se ei olisi rekisteröinnin ylläpitämiseksi riittävää.

31. Korkein oikeus on edellä kohdissa 21 ja 25 lausunut, ettei aputoiminimen tosiasialliseksi käytöksi katsomista estä se, että aputoiminimeä käytettäessä ei ole ilmoitettu sen ohella aputoimen haltijan toiminimeä vaan emoyhtiön toiminimi. Tällä seikalla ei ole merkitystä myöskään kokonaisarvioinnissa.

32. Asiassa esitetyn selvityksen perusteella aputoiminimen käyttö on vähentynyt pian vuonna 2013 toteutetun liiketoimintakaupan jälkeen ja siis jo ennen tässä arvioinnin kohteena olevan viisivuotiskauden alkua. Blue Water Shipping Oy:n esittämästä näytöstä ei ilmene, että aputoiminimeä olisi käytetty enää vuoden 2017 jälkeen. Aputoiminimeä on kuitenkin hyödynnetty elinkeinotoiminnassa kohdassa 30 mainituilla tavoilla tarkastelujakson aikana.

33. Aputoiminimen käytöstä esitettyä selvitystä kokonaisuutena arvioidessaan Korkein oikeus katsoo, että Blue Water Shipping Oy on kanteen vireillepanoa edeltäneen viiden vuoden aikana käyttänyt WIKESTRÖM & KROGIUS -tunnusta tavalla, joka on viitannut aputoiminimellä suojattuun elinkeinotoimintansa osaan ja on sitä hyödyttänyt. Yhtiö on siten tosiasiallisesti käyttänyt aputoiminimeä.

Johtopäätös

34. Korkein oikeus on edellä katsonut, että aputoiminimeä WIKESTRÖM & KROGIUS on ennen kanteen vireille tuloa viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana käytetty toiminimilain 19 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Aputoiminimen rekisteröinnin kumoamista käyttämättömyyden perusteella koskeva X-WK Logistics Oy Ab:n kanne on siten hylättävä.

Tuomiolauselmä

Markkinaoikeuden tuomio kumotaan. X-WK Logistics Oy Ab:n kanne hylätään.

Asian ovat ratkaisseet oikeusneuvokset Marjut Jokela, Pekka Koponen, Päivi Hirvelä, Lena Engstrand ja Mika Ilveskero. Esittelijä Sanna Holkeri.